

KUOPIO

KKP – HKS

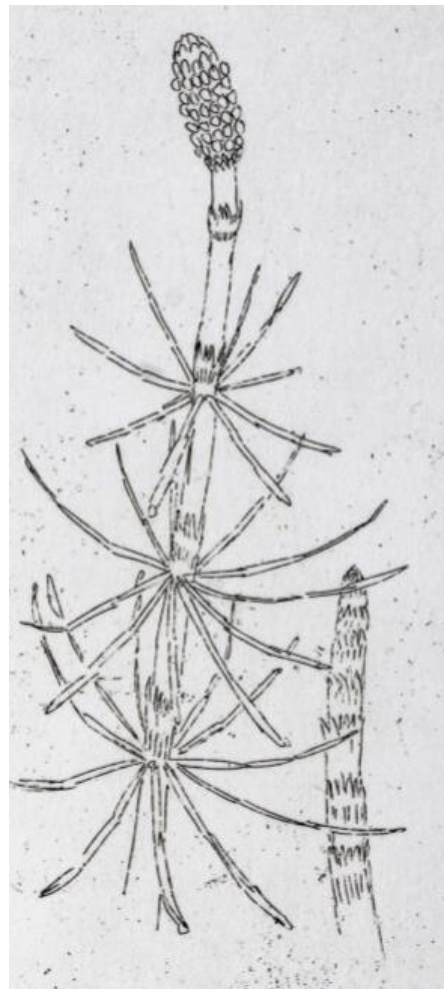
**luontopositiivisuus
- nostot**

Luonto(positiivisuus)-seminaari 2026

Esityksen sisältö

- Mitä Kansallinen kaupunkipuisto on, erityisesti Kuopiossa?
- Hoito- ja käyttösuunnitelman lyhyt esittely luontopositiivisuus-kärjellä: visio, tavoitetila
- Osa-alueista
- Sitoutuminen ja velvoitteet

Mitä kansallinen kaupunkipuisto on?

Kaupunkiympäristössä sijaitseva puistojen, arvokkaiden kulttuuri- ja luonnonmaisemien sekä virkistysalueiden muodostama laaja kokonaisuus jonka kehittämiseen kaupunki on sitoutunut.

Määritelty Alueidenkäyttölaissa (AKL 68 §),
oikeusvaikutukseton.

Keskustan
vehreitä puistoja

Arkkitehtuurin
helmiä

Kansallisen kaupunkipuistomme
alueeseen kuuluu

*kaupunkirakenteen ja
luonnon erityispiirteet*

-> näiden vaaliminen, suojeleminen ja hoito

Kaupan ja
kohtaamisen
paikkoja

Ainutlaatuisia
rännikatuja

Laaja alue
Etelä-Kallaveden
kaunista
saaristoa, sisämaan
suurjärviluontoa

keskeistä

- Oikeusvaikutukset vain lakien ja kaavoituksen kautta
- **Kulttuuriympäristön arvojen ohella luontoarvot** ovat tärkeä osa **kansallisen kaupunkipuiston perustaa.**
- Viheralueilla arvot liittyvät erityisesti kaupunkiympäristössä **alueiden käyttöön**, mutta myös **luonnon monimuotoisuuteen.**
- Kuopion Kansallisen kaupunkipuiston **saaristo** on erityisen merkittävä luonto- ja virkistyskäyttöalue lähellä urbaania kaupunkikeskustaa.

Ympäristöministeriö on asettanut kansallisille kaupunkipuistoille seuraavat kriteerit:

1. Sisällön kriteeri

Kansallisen kaupunkipuiston täytyy sisältää

- kaupunkiluonnon **monimuotoisuuden** säilyttämisen kannalta tärkeitä **luonnonalueita**
- **kansallisen historian tai kaupungin omien kehitysvaiheiden** kannalta merkittäviä **kulttuuriympäristöjä rakennuksineen**
- puistoarkkitehtonisesti tai esteettisesti merkittäviä **puistoja ja viheralueita**.

2. Laajuuden ja eheyden kriteeri

Kansallisen kaupunkipuiston täytyy olla

- puisto- ja viherympäristönä **riittävän laaja ja häiriötön**
- viher- ja sinirakenteeltaan niin **yhtenäinen**, että kaupunkipuistoa pitkin on mahdollisuus siirtyä kaupunginosasta toiseen.

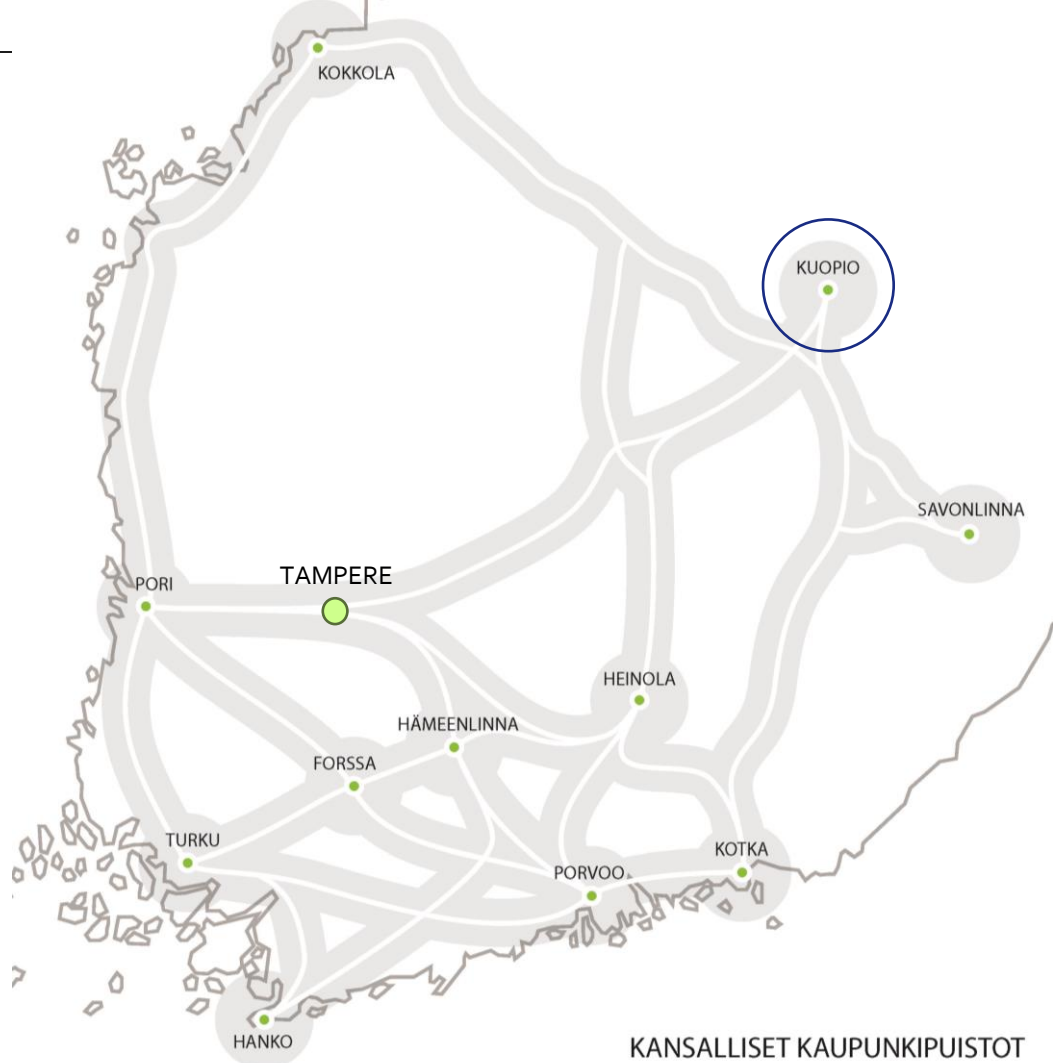
3. Ekologisuuden ja jatkuvuuden kriteeri

Ekologiselta kannalta on tärkeää, että

- alueelle muodostuu lajiston siirtymisen ja vuorovaikutuksen mahdollistavia **ekologisia käytäviä**
- alue on jatkuva eli **liittyy välittömästi** ilman selvää rajaa kaupungin **ulkopuolisiin luonnonalueisiin** tai sitä ympäröivään maaseutuun.

4. Kaupunkikeskeisyyden kriteeri

Kansallisen kaupunkipuiston täytyy olla osa kaupunkirakennetta eli **alkaa ydinkeskustasta** tai heti sen läheisyydestä.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

*“Visio kaupunkikuvan
kehittämiselle ja hyvän
ympäristön
toteuttamiselle”*

Kuopion kaupungin laatima
hoito- ja käyttösuunnitelma käsiteltiin
kaupunginhallituksessa 24.10.2022.

Ympäristöministeriö hyväksyi suunnitelman 28.6.2023.

Luku 4, hoidon, käytön ja kehittämisen visio sekä yleiset hoidon ja käytön tavoitteet

- Luvussa kuvataan, mihin **suuntaan** alueita halutaan yleisesti kehittää ja mitä arvojen säilyvyyden kannalta on huomioitava.
- Tavoitteita on asetettu liittyen kansallisen kaupunkipuiston
 - kulttuuriympäristön arvoihin
 - luontoarvoihin
 - viheralueisiin, palveluihin
 - virkistyskäyttöön ja saavutettavuuden varmistamiseen

visio

- Kuopion kansallisen kaupunkipuiston saaristo on **kaikkien kaupunkilaisten**, sekä lisääntyvässä määrin myös kansainvälisten **vierailijoiden** suosima **rento ja vireä luonto-, ulkoilu- ja virkistysalue**.
- Monimuotoinen, luonnontilainen saaristoluonto **kukoistaa** suuressa osassa kaupunkipuistoa. Täällä vierailijat voivat kokea kauniit saaristomaisemat ja kuunnella hiljaisuutta sekä rikkaan lintulajiston ääniä.
- Kansallinen kaupunkipuisto on vahvistanut kehitystä, jossa **kaavoituksessa ja rakentamisessa** on huomioitu luontoarvot ja luonnon tuominen keskelle kaupunkia tiiviin rakentamisen lomaan. Vanhat puut tuovat tunnelmaa ja hoidetuissa puistoissa on mukava pysähtyä kahville.

KUOPIO

tavoitetila

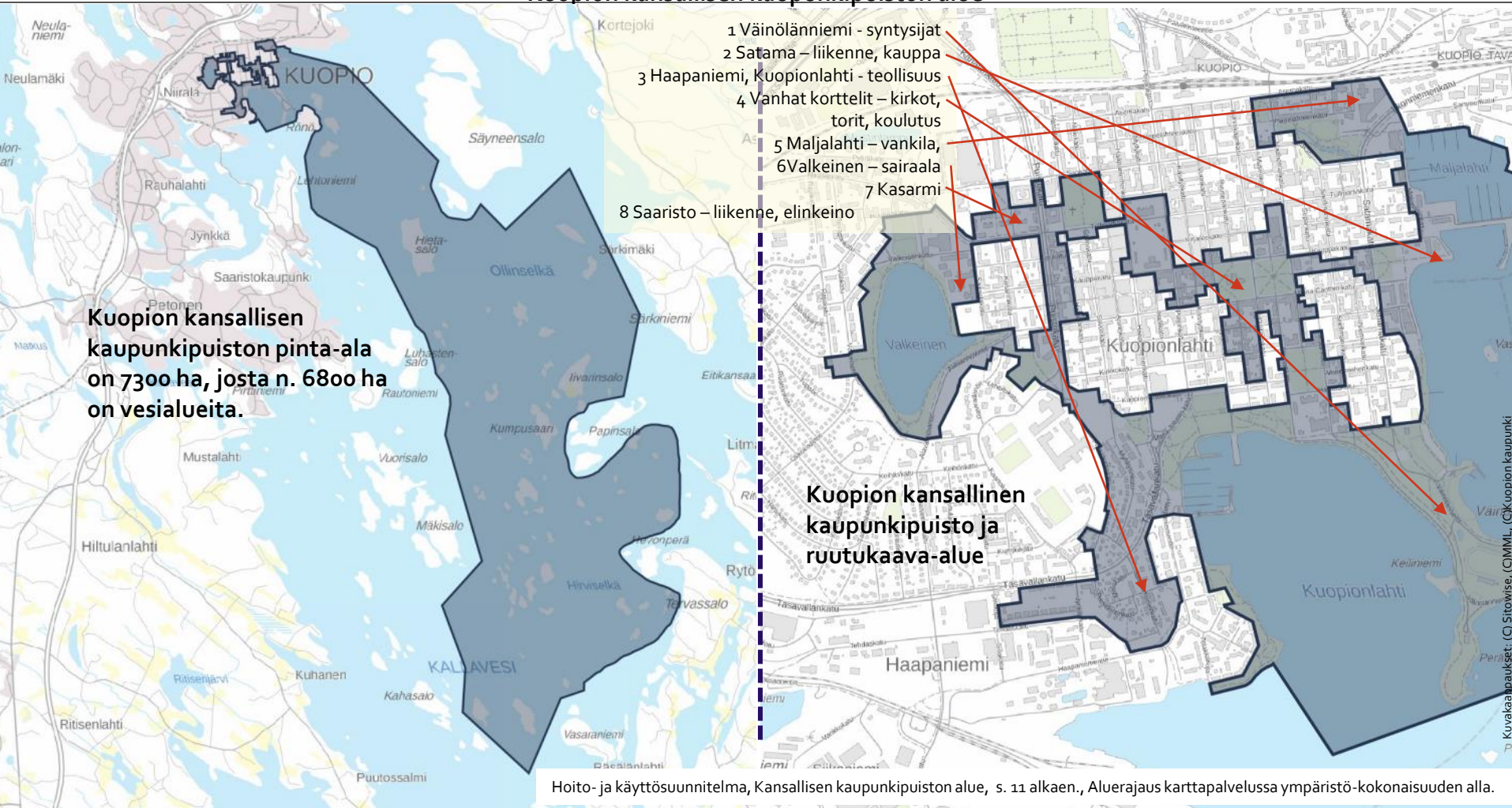
Alueiden **erityispiirteiden tunnistaminen** ja niiden myötä hoidon ja käytön suunnittelu liittyy **viheralueisiin**:

- Kehitetään puistoalueille omat teemat ja kohderyhmät. Kehitetään kohteen erityispiirteet huomioiden niin monimuotoista luonnontilaista aluetta kuin rakennettuja, hyvin hoidettuja alueita, lisäksi **luontopohjaisuutta hoidetun rinnalle**.
- Kunnioitetaan ja vahvistetaan olemassa olevaa. Suunnitellaan ja toteutetaan **muutoksia alueiden sietokyvyn ehdoilla**.
- **Vahvistetaan ekosysteemipalveluiden** kohdekohtaisia **erityispiirteitä**, huomioidaan marjat, sienet ja kalat.
- Viheralueiden **monipuolistaminen**, kuten kaupunkiviljelyalueiden lisääminen keskustaan ja taskupuistojen kehittäminen.
- Määritellään rakennetut ja **luonnolliset rannat** sekä uimarannat.
- **Tapahtumajärjestämisen** huomioiminen viheralueiden kehittämisessä.
- Kuopion Apolissa (arkkitehtuuripoliittinen ohjelma) esitetyn tavoitteen edistäminen turvaisi myös kansallisen kaupunkipuiston alueiden kehittämistä arvoja säilyttäen: "Tehdään Kuopioon **Viherpoliittinen ohjelma**, joissa sovitaan viherrakenteen ja historiallisten puistojen kehittämisen linjaukset pitkällä tähtäimellä."
- **Palveluiden kehittämisessä** korostetaan luonnon monimuotoisuutta ja vuosikiertoa (kasvi- ja linnustotieto, tuoksut ja äänet, luontopolut maalla ja vesillä).

Osa-alueet, HKS luku 5

- Osa-alueittain on tunnistettu alueprofiilin eli identiteetin osatekijöitä alueen hoidon, käytön ja kehittämisen tavoitteiden määrittelemiseksi.
- Jokaisesta osa-alueesta on listattu hoitoon, käyttöön ja kehittämiseen liittyvät tärkeimmät **tavoitteet**.
- Sen jälkeen osa-alueen hoito, käyttö ja kehittäminen esitetään teemakohtaisina toimenpidelistoina koskien yleisiä **toimenpiteitä** (kuten kaavan laatimisen tarvetta), kulttuuriympäristön arvoja, viheralueita, maisema- ja luontoarvoja, saavutettavuutta (liikkuminen ja yhteydet) sekä palveluja ja virkistyskäyttöä.
- Lopuksi listataan osa-aluetta koskevat muut **suunnitelmat ja selvitykset**.

- **Vänäri: puuston kehittämis- ja hoitosuunnitelma** (sis. harkitut näkymien avaamiset, luonnonmukaiset alueet, vanhojen puiden kunnon tutkiminen säännöllisesti), lahopuun lisääminen alueella, sipulikukkia
- **Satama:** Rantapuusto-pilariston uusiutumisesta huolehditaan.
- **Kuopionlahti:** rantaa reunustavan **hopeapajurivistön** säilyttäminen. **Niittyjen** määrän lisääminen tarkasteluun (tehty avoimet alueet ohjelmassa)
- **Vanhat kaupunkikorttelit:** Ylläpidetään kävelykeskustan vihreyttä kasvien hoidolla ja siirrettävillä kausi-istutuksilla. Huomioidaan **hulevesien** mahdolliset imeytyspaikat ja ohjaaminen entistä enemmän kasvillisuudelle. Muutetaan **kaupungintalon takapiha** vihreäksi keitaaksi. Ketomaisuutta vahvistetaan / palautetaan luontaisilla paikoilla.
- **Maljalahti:** Perhoskasvien suosiminen istutuksissa. Kehitetään **puronvarren perennaistutuksia** dynaamisen istutusalueen periaatteilla. Ratkaistaan Maljapuron virtauksen parantaminen. Puron ennallistaminen: Voisivatko nahkiaiset palata?

- **Valkaisenlampi: Kunnossapidetään** monimuotoista kasvillisuutta suosien **kotimaisia** taimia ja perhoskasvillisuutta. Kasvillisuuden uusimisen yhteydessä valitaan nykyisiä katemuoveja **ekologisempi katemateriaali**. Nykyiset katemuovit voisi peittää kuorikatteella.
- **Kasarmi: Vanhojen puiden suojelu**, katupuiden / kujanteiden säilymisen varmistaminen mm. Puistokadulla.
- **Saaristo: perinnebiotoopit** ovat luontotyyppinä saaristossa uhanalaisia. Natura ja IBA-alueet mukana. Alueen Natura-luontotyytit on kartoitettu alueella vain osittain. Luonnon monimuotoisuus otetaan saaristossa huomioon mm. lehtipuuston osuuden turvaamisella, **säästöpuiden-** ja eriasteisen **lahopuuston** säästämällä, metsän pitkällä kiertoajoilla ja jättämällä **arvokkaat luontokohteet** käsittelyalueiden ulkopuolelle. Helmi: livarinsalon **hiekkarantojen** kunnostusta jatketaan tavoitteena ruovikoitumista vähentämällä vahvistaa luonnon monimuotoisuutta.

HKS 8.2 Vaikutusten arviointi

- Kansallinen kaupunkipuisto on perustettu alueelle, jossa **sitoudutaan suojelemaan ja vahvistamaan** luonto-, virkistys-, historia- ja kulttuuriarvoja.
- Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on esitetty **periaatteet**, joilla suojelutavoitteet saavutetaan.
- Suuri osa toimenpiteistä **edellyttävät jatkosuunnittelua**, kuten kaavojen uusiminen ja laatiminen.
- Luontokohteiden säilyminen turvataan entistä paremmin ja luonnon monimuotoisuutta lisätään rakennetuilla alueilla.

"Kansallinen kaupunkipuisto **kertoo kaupunkimme tarinaa, vahvistaa kulttuuriperintöämme ja vaalii kaupunkiluontoamme**, jotta niiden monipuolisuus välittyisi myös tuleville sukupolville."

Miten Kuopion kansallinen kaupunkipuisto koskettaa sinua?

Mitä sinä voisit tehdä ainutlaatuisen ympäristömme vaalimiseksi?

Lajistokorttipakka

- (52+2 korttia, linnut, kalat, **kasvit**, eläimet & hyönteiset)
- Ostettavissa valtuustotalon asiakaspalvelussa ja Kuopion museolta ja museon verkkokaupassa

Kiitos

kuopio.fi/kansallinen-kaupunkipuisto

Heli Pitkänen

044 718 5430

heli.susanna.pitkanen@kuopio.fi